

Vurder risikoen – de 7 spørgsmål om kemisk risikovurdering

På virksomheder, hvor der bliver arbejdet med farlige kemiske stoffer og materialer (farlig kemi) eller med arbejdsprocesser, hvor der udvikles farlig kemi, skal der foretages en såkaldt kemisk risikovurdering. Formålet er at vurdere hvor og hvordan medarbejdere kan blive udsat for farlig kemi, så denne risiko kan fjernes eller forebygges. Hvad kan I gøre?

Kom godt i gang med kemisk risikovurdering

Hvilken farlig kemi findes der eller kan der udvikles på jeres arbejdsplads?

Når I skal vurdere, om der er risiko for, at medarbejderne kan blive udsat for farlig kemi og arbejdsprocesser, hvor der kan udvikles farlig kemi, skal I se på, hvilke produkter I bruger og lave en produktliste over dem, sammen med sikkerhedsdatabladene. Produktlisten og sikkerhedsdatablade skal være tilgængelige for alle medarbejdere.

I skal tage stilling til disse **syv spørgsmål**, når den kemiske risikovurdering skal laves for arbejdsprocessen:

- 1. Hvor farlige er stoffernes og materialerne?** Hvilke oplysninger om sikkerhed og sundhed giver leverandøren?
Mange af de farlige stoffer og materialer, som I bruger på arbejdspladsen, har en faremærkning på etiketten og et sikkerhedsdatablad. I kan bruge sikkerhedsdatabladet til at finde ud af, hvilke sundheds- og sikkerhedsrisici, der er forbundet med at arbejde med produkterne. Vær også opmærksom på arbejdsprocesser, hvor der fx ikke umiddelbart anvendes kemi, men hvor der kan udvikle farlig kemi, som fx træstøv eller svejserøg. I begge tilfælde skal I afgøre, hvordan I kan forebygge, at nogen bliver udsat for den farlige kemi.
- 2. Hvordan, hvor meget og hvor længe bliver medarbejderne udsat?**
I skal som virksomhed vurdere varigheden og intensiteten af udsættelsen samt mængden af farlig kemi, I bruger.
- 3. Hvordan bliver der arbejdet med farlig kemi?**
I skal også se på hvordan medarbejderne kan blive udsat for farlig kemi. Det kan fx være ved at:
 - indånde gasser, dampe, vanddråber (aerosoler) eller støv
 - eller få stoffer og materialer på huden, fx ved direkte kontakt med hænderne eller ved stænk
 - få stoffer og materialer i øjnene, fx ved stænk
 - komme til at indtage stoffet, fx fordi man ikke har vasket hænder omhyggeligt inden spising
- 4. Er de forebyggende foranstaltninger effektive nok?** - I skal vurdere, hvordan udsættelsen for farlig kemi er forebygget, og hvor effektiv beskyttelsen er.

5. Er der erfaringer fra arbejdsmedicinske undersøgelser?

– I skal kun inddrage disse, hvis der er gennemført undersøgelser af virksomhedens egne ansatte.

6. Har Arbejdstilsynets fastsat grænseværdier?

– eventuelle grænseværdier skal inddrages i vurderingen.

7. Risikovurderingen skal være skriftlig og tilgængelig

Der skal laves en risikovurdering for hver enkelt arbejdsproces, hvor der kan udvikles eller anvendes farlig kemi. Risikovurderingen skal være **skriftlig** og tilgængelig for medarbejderne, sammen med produktlisten og sikkerhedsdatablade.

Det er vigtigt, at der i risikovurderingen indgår de forhold, der skal indgå i oplæringen og instruktionen af medarbejderne. Det kan fx være hvilke farlige kemi og arbejdsprocesser, som udvikler farlig kemi, der findes på arbejdspladsen og hvordan de skal håndteres.

Arbejdstilsynet oplyser, at I selv må bestemme, hvordan risikovurderingen skal se ud, og hvordan I gør den tilgængelig for medarbejderne.

På den måde kan man tilpasse risikovurderingen til de konkrete forhold i virksomheden.

Risikovurderingen skal dog være i en form, som gør at den kan udgøre grundlaget for oplæring og instruktion af de ansatte.

Sikkerhedsdatablade og produktlisten over farlige stoffer og materialer, der anvendes på arbejdspladsen, skal dog altid indgå i risikovurderingen.

STOP risikoen

Et vigtigt skridt i kemihåndteringen er, at I skal vurdere, hvordan I enten helt kan **fjerne** eller kan **beskytte** medarbejderne mod at blive udsat for farlige stoffer og materialer.

Det er vigtigt, at I vælger foranstaltninger i den rigtige rækkefølge, så forebyggelsen bliver så effektiv som muligt.

Den rigtige rækkefølge kaldes STOP-princippet og er

1. Substitution (erstatning af givent stof)
2. Tekniske foranstaltninger
3. Organisatoriske foranstaltninger
4. Personlige værnemidler.

